

פירות נוי

פנינים יקרים מתורת רבינו הגדול הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "משך חכמה" על התורה

פרשת פנחס

מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ד - מו טל: 03-5740046 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

ביאור עמוק בשכר פנחס

- א. (כה, י-יא) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יא) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: (יב) לָכֵן אֶמַר הַנְּנִי נָתַן לֹו אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם: (יג) וְהָיְתָה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנְא לְאַלְהֵיו וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כה, יב) לָכֵן אֶמַר הַנְּנִי נָתַן לֹו אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם:
- ב. יש לדקדק: א. כיון שכתוב וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, מדוע חוזר הכתוב ואומר לָכֵן אֶמַר, הא כתיב כבר לאמור. ב. מהו אריכות הלשון השיב כו' ולא כליתי כו' די לומר שהשיב, וכבר מפורש בפסוק לעיל בפרשת בלק שלא כילה ה' את ישראל בגללו, ולשון השיב כבר כולל הכל. ג. ונראה שמלבד שנתן ה' לפנחס מתנה שיהיה הוא וזרעו כהנים, שלא היה לפנחס אלא דין לוי [ואף שהיה בן אלעזר בן אהרן הכהן, לא היה כהן, משום שכשנמשח אהרן לכהן, כבר נולד פנחס ולא נתקדש עמו, (רש"י)], וקיבל שכר להיות כהן הוא וזרעו.
- ד. רצה הקב"ה שלא תפסק הכהונה מזרעו, דהיינו שלא יכלה זרעו ולא יהיו חללים, וכל זה בשכר מדה כנגד מדה, שכיון שפנחס השיב חימת ה', וה' לא כילה את בני ישראל, והוא "פעולה קיימת לדור דורים, שהסיר העון מן כללות ישראל", לכן בשכר זה כתוב וְהָיְתָה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם, דהיינו הבטחה שלא תפסק הכהונה מפנחס, כפי שבאמת היה, דאיתא בספרי (ריש פנחס) "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, מלמד שעמדו ממנו בבנין ראשון שמונה עשר כהנים גדולים [אבל בבנין אחרון עמדו ממנו שמונה כהנים]" ע"כ. ובזה מיושב שאלה ב'.
- ה. והנה דין זה שיהיה פנחס כהן, לא יכול להאמר אלא למשה רבינו ע"ה, שהוא מוסר התורה, וכל דיני התורה לא נמסרו אלא למשה, אבל ההבטחה שלא תפסק לזרעו, היה ה' יתברך יכול לומר לפנחס בעצמו, כיון שפנחס נביא היה, כדכתיב (דברי הימים א ט, כ) "וּפִינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר נִגִּיד הָיָה עֲלֵיהֶם לְפָנִים ה' עִמּוֹ", אלא שה' רצה שההבטחה תתקיים לעולם, ולא תפסק חלילה על ידי החטא, שהבטחה זו תפסק, לפיכך ציוה ה' למשה שגם ההבטחה הזו יאמר משה לפנחס, ואז בודאי לא תפסק ממנו ההבטחה.
- ו. דכתב הרמב"ם בהקדמה לפירוש המשניות, שנבואה על דבר טוב, שמצוה ה' לנביא לאמר לישראל לא משתנה, אבל מה שאומר ה' לנביא בעצמו יכולה להשתנות מפני החטא, לכן יעקב אבינו חשש שמא יגרום החטא, כדאיתא בברכות (ד, א) "רבי יעקב בר אידי רמי כתיב והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך וכתוב ויירא יעקב מאד אמר שמא יגרום החטא". ולכן כתוב – כיון שעשה פנחס פעולה קיימת לדור דורים, לכן אתה אמור לו את ההבטחה, שלא תפסק הכהונה מזרעו, כדי שאפילו החטא לא יפסיק את הכהונה ממנו, ובזה מיושב שאלה א'.